

Uredništvo:

Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravništvo:

Schillerjeva cesta št. 3.

Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:

celoletno K 25.—

polletno K 12.50

četrtletno K 6.20

mesečno K 2.10

Za Nemčijo:

celoletno K 28.—

za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za oglase (inzerate) se

plačuje od četverostopne

petit vrste po 12 h, za

večkrat natis primeren

popust.

Posamezna štev. stane 10 h.

Štev. 15.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 20. januarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Pavliček.

Pred nami leži disciplinarna sodba, v kateri čitamo:

»Tako sodelovanje (pri političnem strankarstvu) je sodniku vsled dolžnosti, katere mu nalaga njegov stan, zabranjeno. Ne more se sicer zahtevati, da bi sodnik žrtvoval svoje politično prepričanje in zatajil, da pripada svoji narodnosti; v udeleževanju tega svojega prepričanja pa se mora gibati v onih mejah, da si ohrani zaupanje v svojo objektivnost. Akotudi so sodniki, ki duševno tako visoko stoje, da se v izvrševanju svojega poklica popolnoma ločijo od enostranskega mišljenja, kakor je lastno političnemu agitatorju; ako tudi tak sodnik s talarjem sprejme drug način mišljenja in presojanja, kakor oni svojega zasebnega življenja, ga vendar vsi, proti katerim je v političnem boju nastopil, gledajo z nezaupanjem in bodo za vsako njegovo sodbo iskali nestvarnih, po političnem prepričanju povzročenih nagibov.

Kar je za vsakega sodnika že vsled njegove vzvišene naloge tudi brez zakonitih predpisov dolžnost, to mu je vrhutega § 47. ces. pat. z dne 3. majnika 1853 št. 81 drž. zak. izrecno naloženo in je to obdolženec tudi s svojo službeno prisego obljubil: »da se bo tudi v svojem domačem in meščanskem življenju vedel tako, da ne bi mogel temu nihče oporekati, ter da bo v uradu in izven njega vse opustil, kar bi moglo zaupanje v sodniško uradovanje zmanjšati.«

Hudo kršenje te dolžnosti, ki se kaže v obdolženčevem ravnanju, se mora kvalificirati kot služben prestop.

Kdo pri čitanju te razsodbe ne bi mislil na rogaškega sodnika Pavličeka? Skoro se bo obnovilo leto, kar je »Narodni Dnevnik« poročal o neverjetnem dogodku, da je kazenski sodnik na čelu gostilniške družbe, v kateri so bili tudi njegovi pisarji, surovo napadel potovalnega učitelja Ciril-Metodove družbe, g. Prekoršeka in še dva druga Slovence, samo zato, ker so se omenjeni gospodje v medsebojnem zasebnem pogovoru posluževali slovenskega jezika. Sodnik pretežno slovenskega okraja je pred vsemi ljudmi kričal »Hier wird nicht windisch gesprochen« in se je spozabil celo tako daleč, da je poklical hlapca, da vrže Slovence na cesto ter na ta način povzročil navaden pretep, v katerem je bil jeden izmed Slovencev ranjen.

Po celem Slovenskem je šel takrat glas ogorčenja. Akoravno vemo, da nimamo pričakovati pri justični upravi enakopravnosti, smo bili vendar prepričani, da ne bo mogel Pavliček v rogaškem okraju niti ene sodbe več izreči, da se bo vsaj toliko varoval decorum in se bo takega sodnika vsaj premestilo v drug okraj. Poslanec Roblek je v posebni interpelaciji opozoril justičnega ministra na škan-

dal, ki ga je povzročil c. kr. sodnik in je povdarjal našo zahtevo, da ne sme ostati Pavliček niti en dan več sodnik v Rogatcu.

Služaj Pavliček se je zgodil komaj par mesecev po discipliniranju avskultanta dr. Lašiča, ki je v zasebnem pismu svojemu znancu županu priporočal, naj varuje v občini pravice slovenskega jezika. To v primeri s Pavličkovim nastopom gotovo nedolžno pismo, katero bi bilo ostalo sploh neznano, ako ne bi bil nek sodni sluga dr. Lašiča denunciral pri predstojnikih; pismo, katero ni bilo namenjeno javnosti in bi ne bilo za stališče justice v deželi imelo prav nobenih posledic, je bilo povod, da se je dr. Lašiča takoj suspendiralo, uvedlo proti njemu disciplinarno preiskavo in se ga siloma poslalo v pokoj z utemeljitvijo, iz katere smo v uvodu članka citirali najbolj značilne stavke.

Upravičeno je bilo torej mnenje, da se bo vsaj v enaki meri pokazala strogost disciplinarne oblasti proti dr. Pavličeku, da se vsaj med sodniškimi uradniki ne bo delalo razločka po narodnosti.

Kar je storil dr. Pavliček, je bilo gotovo mnogo hujše, bilo je kaznivo celo po kazenskem zakonu, in sicer je juridčna kvalifikacija tega dejanja, s katerim se je pokazala posebna mržnja do druge narodnosti taka, da se bi bil moral Pavliček obsoditi v strog zapor, katerega bi e bilo mogoče nadomestiti z globo. Napadenci so tudi vložili kazensko ovadbo, in je v teku postopanja dr. Pavliček izrecno priznal, da je vse res, kar je trdila ovadba, ter se je le izgovarjal z razburjenjem. Kazen je bila tedaj neizogibna.

To je dr. Pavliček občutil in je z vsemi sredstvi skušal doseči, da se obtožba umakne. Ker niso spletke in grožnje, o katerih bi se dala napisati cela povest, ničesar pomagale, se je poskusilo s prošnjami in Pavličkov tast, rogaški župan Feršnik je s solzami v očeh pritiskal kluke in beračil za usmiljenje. Tožitelji so nelepemu prizoru naredili konec in so kazensko ovadbo umaknili proti pismeni izjavi dr. Pavlička, v kateri je iznova priznal svoje dejanje, prosil oprostjenja in se zavezal plačati večji znesek v dobrodelne namene. O doslovni resničnosti vseh naših podatkov se lahko vsakdo prepriča iz akta U V. 167/9 celjskega okrajnega sodišča.

Mislilo se je pač, da bo napadencem dala zadostčenje disciplinarna oblast, katera ne bo mogla prezreti po lastnem priznanju storilca dokazanega kaznjivega dejanja.

Uvedla se je tudi res disciplinarna preiskava. Svetnik dr. Smolej jo je vodil; zapisnikar je bil avskultant, seveda Nemec. Bognedaj, da bi kak Slovenec dobil vpogled v disciplinarne akte o nemškem sodniku. Tudi o načinu disciplinarne preiskave, o obliki zasliševanja bi se dalo marsikaj na-

pisati; o načinu, kako se je poskušalo rešiti Pavlička na avstrijsko patriotsko podlago, skrbno pozvedujoč, če niso morda Slovenci takrat klicali: »Živela Srbija«. Vendar vkljub temu nismo verjeli, da bi bilo mogoče na dejstvu, dokazanem po kazenskem aktu, kaj spremeniti.

Čakali smo, čakali. Pavliček je za nekaj časa »zbolel« — Slovence so kar suspendirali — no, po preteku nekaj tednov se je spet vrnil; še več; v »Deutsche Wacht« smo čitali članek, v katerem se Slovcem grozi, da se jim bo v prihodnje v Rogatcu še vse hujše godilo. Kdo je pisal članek, o tem ne more biti dvoma. Poznamo ta način izražanja, in ni se bilo mogoče motiti o cinično prezirljivem posmehu, ki zveni iz vsake vrste.

Zaplenjeno!

LISTEK.

Vojaško leto Pavla Poljanca.

Po pripovedovanjih in pismih prostovoljca Pavla Poljanca priobčila Ljudmila Novakova.

Potrpite, draga prijateljica, danes bom zahteval mnogo od vas. Ves popoldne mi morate žrtvovati. Sprehajala se bova po vašem gaju, po mahovitih stezicah, ki jih tako ljubite. Pripovedoval bom vam o Krakovu, o vojaškem zraku in poljskem življenju, vi pa glejte le na mahovite steze in v gaj, ne na mene! Take oči vzbujajo srce, — in moje pripovedovanje bi ne bilo popolno, temveč vmešano, često pretrgano in brez smisla. Vodil bom vas mimo dogodkov vojaškega leta.

Res je, da vam ne morem vsega navesti, saj bi vas gotovo utrudilo. Samo o tem vam hočem govoriti, kar se mi je zasadilo najgloblje v spomin. Ko bi bil čutil, da me čaka sreča današnjega dne, bi bil opazoval na Poljskem naravo in ljudi posebe s tega stališča, da bi vam sedaj lahko govoril o tem, kar vas najbolj zanima. Pa saj veste, vojaki so ljudje svoje vrste, ki imajo često drugačne oči in drugačen okus nego navadni ljudje.

Čudno vam je bilo moje slovo pri odhodu k vojakom. Kot dijak sem se poslavljaj odhajajoč v

mariborsko gimnazijo in na praško vseučilišče že deset let od sorodnikov, toda vselej precej mirno in na videz hladno. Če bi poznali, draga gospodična, več naših kmetijskih dijakov, bi videli, da se kažemo rajši hladnejše nego smo v resnici. Kolikokrat mi je pospravljala mati s solznimi očmi prtljago, in me spremljala k priprazenemu vozičku na dvoru, a na meni ni smela živa duša videti nikdar, da mi je bilo hudo. V tem oziru sem bil podoben očetu, ki istotako ni hotel poznati nikake rahločutnosti ob slovesu, ki pa tudi ni imel zame nikdar nobenih nežnih besed razen stareotipnih »Pavel, le priden bodi!«

Tudi takrat sem bil pripravljen na hladno očetovo slovo, toda resnična bojazen se me je polotila, ko sem videl, da se je storilo očetu milo, ko me je objel kakor še nikdar ter zahtel:

»Srečno, Pavel! Dosti sveta boš videl. Naj se ti dobro godi! Le piši nam — mene ne najdeš več.« —

Bog me varuj še kdaj v življenju takega slovesa!

Materi se je še bolj tresel glas, ko mi je zaklicala na voz:

»Z Bogom, Pavel, srečen bodi!«

Ali morda mati slutiti, da ne bom srečen?...

Iztrgal sem se, misleč, da se na potu kmalu pomirim. Molče sva sedela z bratom Antonom na

vozičku, ne meni ne njemu se ni ljubilo dost govoriti. Prižgala sva si smotke in skušal sem ga ohrabriti s tolažbo, da današnje slovo ne pomeni prav ničesar. Saj se boji vsaka mati vojaščine svojega sina in nikakor ni res, da bi moralo moje prostovoljno leto biti nesrečno. Poguma in trdne volje sem čutil v sebi dovolj, da se prebijem. Nekako bo že šlo! Nikdar ne vprašujem, ali je daleč do cilja in ali je pot do njega udobna ali trnjeva. Kaj bo mi torej teh dvanajst mesecev! In ravno pred tremi tedni se je bil vrnil brat Anton iz Pulja, kjer je bil doslužil pri domačem 87. pešpolku svoja tri leta in Anton se je celo rad hvalil, da je bil vsa tri leta pri vojaki prav zadovoljen.

Železni voz je že drdral proti Gradcu, med misli pa se mi je kradel še vedno in vedno dom s tistim slovesom. Na drugi strani pa so že hitele moje misli v Krakov! Čaroben vpliv je imelo name to ime. O Poljaki sem vedel že precej, zlasti mnogo pa o Krakovem, o katere mi je bil oče pripovedoval toliko in toliko. Ob poletnih večerih smo sedevali na pragu tri stopnice visokem, ozirali se preko jelš ob Dravi po pozlačenih meglah na večernem nebu in poslušali enoliko a vendar milo šumljanje deroče vode. Ob takih večerih se je odpiralo očetu srce in takrat smo slišali o naglih pohodih avstrijskega topničarstva s Tirol-

Za pletarsko šolo pri Sv. Barbari.

Govor dež. posl. dr. V. Kukovca v štaj. dež. zboru dne 17. t. m.

Haloze so izključno vinorodna krajina, ki skoro nima jednake v deželi. Zato je pa tudi prebivalstvo od trte popolnoma odvisno. Če vinogradi obrodijo, gre Haložanu dobro, če ne, je pa Haložan največji revež. Trtna uš, pozeba, toča n peronospora so Haloze v zadnjih 20 letih tako hudo opustošile, da je morala država prebivalstvo podpirati, da isto reši doslovno — lakote. Zato se je pa tudi začelo usodepolno izseljevanje ljudstva, kar bi utegnili Haloze naravnost ugonobiti, če zmanjka za obdelovanje vinogradov naenkrat delavcev. Ko se je študiralo, kako bi se moglo pomagati, predlagali so nekateri, naj se upelje domača obrt, n. pr. pletarstvo. Naučno ministerstvo je predlogu ugodilo in priredilo najprej za poskus nasad za vrbovino. Potem je poklicalo nadučitelja Ogorelca iz Sv. Barbare za 3 mesece na Dunaj, da si je pridobil na vzornem pletarskem zavodu sposobnosti za poduk v pletarstvu. Potem se je leta 1906 uvedel pletarski potovalni tečaj, s 1. januarjem 1908 pa prava državna pletarska delavnica. Država daje za orodje, opravo in za učitelja na leto prilično 2000 kron. Deželni odbor je pripravil nasad za vrbovino, krajini šolski svet je pa dal prostore na razpolago. Ker se je na leto porabilo nad sto centov vrbovine, desetkrat toliko nego je zraste v domačem vrtu, se je moralo delati z nakupom dolgove in sicer samo l. 1908 3000 kron. Ker se je pa čim dalje več učencev oglašalo, razširila se je prej delavnica, ki je bila prirejena prej za 10 ljudi tako, da je zdaj prostora za 20 učencev. Ker pa ni denarja, je moral vodja učitelj sam žrtvovati od svoje plače 900 K delež 700 kron. Kako potreben je pa zavod bil, je razvidno iz tega, da ima danes 18 učencev. Okoli 20 se jih je že izučilo in se pečajo na svojem domu s pletarstvom kot domačo obrtjo, kar jim prinaša lep dobiček. Ob času nujnih vinogradskih del so pa tamkaj na razpolago. Tako se kmečki delavci kraju ohranijo, sicer bi bili šli v tovarne. Seveda se učenec mora dajati podpore, ker bi drugače ne mogli izhajati. Četudi dobivajo le po 1 K na dan, izdalo se je vendar že nad 7000 K. Dobilo se je sicer za pletenine nad 10.000 K, ker se je n. pr. lani prodalo samih košev za sadje 2320, vendar pa treba podpore. Dežela daje zadnja leta le po 300 kron in pri ravnanstvu na Dunaju se že misli na zaključenje šole, če se poklicani krogi ne bodo bolj brigali in dali več podpore. Zdjaj po tolikem trudu in ko se je šola v korist ubogega okraja že zelo udomačila, naj se zapre zaradi borih par tisočakov! Dežela tu mora pomagati v zdatnejši meri. Zato sem stavil predlog, naj se ti šoli zagotovi najmanj 1000 K deželne podpore. Te malenkosti Haložam pač ne boste odklonili! Prosim, da odkažete moj predlog finančnemu odseku.

Politična kronika.

d K položaju na Ogrskem. Khuenov kabinet se je torej etabliral — samo kako! Celi štirje portfelji so samo provizorično oddani. Ministerstvo za notranje zadeve, katero ima vodstvo volitev, si obdrži začasno Khuen sam; hrvaškega portfelja ni mogoče oddati, ker ni na Hrvaškem niti ene stranke, na katero bi se lahko kak madžaronski minister opiral. Še celo madžaronska stranka noče zaradi železnične pragramatike sodelovati. Dnevi barona Raucha so šteti. Saj je že značilno to, da se doslej Rauch in Khuen niti enkrat nista sešla. Ali se bode z opozicijo poga-

jalo ali pa se bode hrvaški sabor razpustilo, o tem bode odločevalo Khuenovo ministersvo. Minister a latere ni ravno nujna potreba; oddaja naučnega portfelja se je zaradi pogajanj s klerikalci zavlekla. Novo ministerstvo si bode še le moralo ustanoviti novo stranko; namerava se liberalno stranko s Tiszom na čelu zopet vzbuditi k življenju. Ljudska (klerikalna) stranka bo menda v tem slučaju šla k opoziciji, ker še starim liberalcem ni odpustila cerkveno-političnih zakonov, zlasti uvedbe obveznega civilnega zakona. Malo ugodnejši je položaj za Khuena vsled tega, ker se košutijanci in justhovci niso zjediniili. Prve si bo najbrž poskusil Khuen dobiti za se.

d Občutljiv poraz Mladočehov. Kdo bi se tega nadejal? Po prvih volitvah v praškem Novem mestu je dobil mladočeški kandidat več glasov kot staročehi, nar. socialisti, napredni državnopravniiki in socialisti skupaj; včeraj pa je mladočeh dr. Rašin propadel z 2242 glasovi proti napr. državnopravniku dež. posl. K. St. Sokolu, ki je dobil 2391 glasov. Za Sokola so strastno agitirali narodni socialisti, glasovali pa so za njega tudi staročehi, da si je oficijelno proglasilo, da se vzdrže volitve. Popoldne je dešlo med obema strankama do hudih spopadov. Pri nekem mladočeškem volilnem lokalu so hoteli narodni socialisti urednika „Dena“, Hevera, obesiti! Narodni socialisti so kričali: Obesite psa Hevera in so že šli z vrvmi nad njega. Policija ga je komaj rešila. Po proglasu izida je došlo do silnih demonstracij. Množica je šla s pereat-klici na mladočehe pred stanovanje novega poslanca, kateri je govoril in označil izid kot težek poraz mladočehov. Uredništvu „Dena“ in „Nar. listov“ je čuvala policija. Izid volitev kaže, da Kramářeva pozitivna politika v Pragi ni ravno najbolj priljubljena.

d Avstrija, Italija in Črna gora. „Novoje Vremja“ priobčuje nad vse zanimivi dopis iz Rima, katerega podajemo v izvlečku tudi svojim čitateljem: Na bregovih Adrije se odigravajo dogodki, kateri utegnejo imeti za jugoslovanski svet velikanski pomen. Ti dogodki so tesno zvezani z lansko krizo na Balkanu, s poskusom rusko-italjanskega zbližanja in z novimi načrti avstronemške diplomacije. Avstrija hodi počasi a vstrajno po poti, katero ji je označil v dobi berlinskega kongresa Andraš. Bosna in Hercegovina ste zasedeni in na Dunaju si nikdo več ne taji, da hoče Avstrija dalje v Mitrovico in Solun. To razširjenje more praktično zabraniti samo Italija, katera že od nekdaj misli na Albanijo in je tudi najbližji sosed in prijatelj Črne gore. Zato zasluži pasivni boj, ki se sedaj bije med Italijo s Črno goro in Avstrijo največjo pozornost. Usluge Italije Črni gori za časa lanske krize so znane. V zadnjem času pa se je odločila Italija za korak velike politične važnosti. Kralj Viktor Emanuel obišče s svojo ženo kneza Nikola letos avgusta meseca ob slavnosti njegovega jubileja. Kraljevo jahto bo spremljalo italj. vojno brodovje v Bar; istotako bode tam navzoče rusko vojno brodovje. Tudi obisk francoskega vojnega brodovja v Baru je delo Italije. Avstrija je seveda to čutila in je

Aehrenthal pričel naenkrat govoriti, da § 29 berlinske pogodbe še ni čisto odpravljen, ker še ni dala Turčija dovoljenja. . . Gotovo je, da so imeli največje veselje nad Francozi v Baru v Rimu in „Corriere della Serra“ je pisal, da je ta obisk prvo skupno delo Italije, Rusije in Francije.

Drobne politične novice.

d Stadler in frančiškani. Konflikt med nadškofom Stadlerjem v Sarajevu in med frančiškani se od dne do dne bolj ostri. Sedaj misli Stadler frančiškanom prepovedati, da bi bili člani „Hrvatske zajednice“, polit. društva, ki ga vodi dr. Mandić. 18. jan. se je vršil v Sarajevu zaupni shod, na katerem se je konstituirala Stadlerjeva stranka.

d Češki deželni zbor. Pri današnji seji deželnega odbora bo višji deželni maršal princ Lobkovic naznanil končne predloge, katere stavi vlada glede delazmožnosti češkega deželnega zbora.

d Dunaj proti Ogrom. „Budapesti Hirap“ priobčuje poročilo iz Dunaja, v katerem pravi, da sta cesar in prestolonaslednik trdno odločena začeti boj z Ogri (beri z madžarsko oligarhijo) na celi črti. Gre baje za tem, da se Košut in Andraš čisto uničita.

d Tirolski klerikalci med seboj. Pri nadomestnih deželnozb. volitvah v mestnem volilnem okraju Meran je dobil konservativec Dissertori 866 glasov, nemški nacionalec Huber 803, kršč. socijalec Walser 146 in socijalist 59 glasov. Zanimivo je, da je dobil kršč. soc. komaj petino pri zadnjih volitvah oddanih kršč. soc. glasov.

Dnevna kronika.

d Parlament južno-afrikanških republik bo odprt oktobra meseca. Pri otvoritvi bosta navzoča princ in princezinja Wales, ki se podasta že sedaj na pot, in bosta pred otvoritvo obiskala razna mesta ob morski obali ter se podata tudi na daljše potovanje v notranjost dežele do Viktorijinih slapov. Po otvoritvi parlamenta se vrneta na Angleško.

d V Split je došel znani angleški publicist Watson (Scotus Viator). Minulo nedeljo ga je obiskal njegov prijatelj, dalmatinski dež. poslanec Lapis.

d Oboroževanje Japoncev. Član ruskega drž. sveta Glesmer se je vrnil s svojega potovanja po Kitajskem in Japonskem in je te dni govoril v drž. svetu o svojih opazovanjih glede oboroževanja Japoncev. Izvajal je, da so Japonci storili vse, da bodo do konca l. 1911. popolnoma gotovi z oboroževanjem in da bodo koncem bodočega leta napovedali vojsko Rusiji, katere položaj na Daljnem Vzhodu ni ravno posebno dober. Glesmer svetuje ruski diplomaciji, naj skuša do tega časa vsaj Kitajsko pridobiti za se. Govori tudi o razmerju Rusije k ostalim evropskim državam. Pravi, da Angleška v zdajnem položaju menda ne bi podpirala Japonske v vojski proti Rusiji, da bi pa skoro gotovo Nemčija in Avstrija nastopili kot zaveznici Japonske.

a „Častne sblje“. pokloni stolni kapitelj v Murciji članom vojnega sodišča, ki je obsodilo Ferrerja. Vse v večjo čast božjo!

skega na Holsteinsko, o hannoveranskem odporu, o kraljevem gradu v zlati Pragi, o Zigmuntovem zvonu v Krakovu, o kolomejskih židih in še mnogo mnogo zanimivega, kar je videl in preživel za devetletne vojaške službe. Po očetovih pripovedovanjih sta rastla v duhu pred našimi očmi zlasti Praga in Krakov in jaz sem izvrševal sedaj svoje nekdanje sklepe, da si ogledam za očetom vsaj slovanska velika mesta.

Medpotoma sem se ustavil v Pferovu na Moravskem, kjer me je pogostil prijatelj iz praških študij, filozof Franta Chudoba. Ta pferovski dan je bil dan pristrčnega veselja. V ljubeznivi Chudobovi rodbini sem se takoj udomačil, igral se s petletnim Vaškoma, klatil jabolka na vrtu z domačima hčerkama, sprehajal se po mestu in krasnem parku in zvečer me je spremljal Franta še v gledališče v Zálóznický dům (posojilniški dom) na „Vojnarko“. Odhajajoč sem dvignil ves navdušen kupico in zaklical prijateljevima lepima sestrama: „Naj krasna nada mesta Žerotina, Komenskega in Blahoslava živi in cvetel!“ — Po polnoči me je odpravil Franta na vlak.

Dne 30. kimovca zaran je ležal Krakov pred menoj. Krakov! Srce mi je zaigralo, ko sem zagledal ntrjeni grič, ki nosi ime po slavnem poljskem generalu Kościuszku.

Mesto je napravilo že na prvi hip lep utis name, zlasti pa krasni park „planty“, ki obdaja

notranje mesto kroginkrog na mestu nekdanjih nasipov, prekopov in zidov.

Ves dan sem si ogledoval mesto in ljudi, pošiljal neizogibne razglednice in prisluskoval na ulici in v gostilni, kako se glasi poljski jezik. Malokaj sem razumel, pač pa se mi je zdelo, da da se po Krakovu ni težko orientirati.

Po večerji se hočem takoj odpraviti v svojo sobo, ker že čutim utrujenost v glavi in nogah, kar zadoni pri sosedni mizi precej znani češki glas. Ozrem se in zagledam praškega znanca, tovariša Vasyko.

„Sakra, Poljanče, kaj delaš tukaj?“

Pozdravila sva se hrupno, kakor je dijaška navada, da so se ozirali gostje po naju. Tudi Vasyka je bil torej prostovoljec v Krakovem, dasiravno pri drugem polku. A to nič ne de.

„Čuješ, Vasyko, vse leto bova skupaj!“

Minila me je utrujenost ob najinih spominih na Prago in zazdelo se mi je, da mi ugaja Krakov sedaj še bolj. Da, zabave se mi je hotelo. Poljake je bilo tako težko razumeti, tu pa sem našel češkega znanca, s katerim se bova shajala prav često. Na svoje lastne rojake sploh nisem mogel računati, kajti ni mi bilo znano, ali študira kateri Slovenec na vseučilišču v Krakovem in ali se oglasi kdaj kateri prostovoljec za službo v Galiciji.

Z Vasyko sva se ločila šele po polnoči.

Svežega duha stopam drugo jutro v vojašnico. Na dvorišču je že stalo v treh ali štirih skupinah do 30 fantov, o katerih sem vedel takoj, da so moji bodoči tovariši. Živahno so se razgovarjali in se predstavljali drug drugemu, toda nisem se jim pridružil, hoteč si ogledati najprej od strani njihove obraze. Poslušal sem njih smeh in krohoto, — bili so menda sami Poljaki, le tam ob strani so se menili štirje drobni gospodiči polglasno v nemškem jeziku.

Točno ob devetih je stopil med nas narednik in jel klicati imena. Vojakovanje se torej prične! Kogar je poklical, vsak se je oglašil s krepkim „jest!“ Nisem si sicer mogel takoj pojasniti, zakaj se odzivajo vsi s tem „jest“ namesto „tukaj“ ali „tukaj sem“, ko pa je prišlo ime Poljanec na vrsto, zakričim tudi jaz „jest“ in dobro je bilo. Nato si nas vzame nadporočnik Fric Saxe von Rothenberg, veli nam nastopiti v red in nas razdeli v štiri oddelke. Smehljajoče nadporočnikove oči in ostro zategnjene gube na bradi in ob ustnicah nam niso tajile, kako sodi o novem vojaškem materialu.

V drugem oddelku nas je bilo deset prostovoljcev, šest Poljakov, en poljski in dva nemška žida in jaz.

(Še pride.)

v Občinska volilna reforma na Tirolskem. V tirolskem deželnem zboru so kršč. socialci vložili predlog za spremembo obč. vol. reda, seveda tak, da bodo klerikalci obdržali moč v občinah.

v Silno napredovanje „Südmarke“. L. 1906 je imela Südmarka K 181.255'91, l. 1907. 262.486 K 64 v, l. 1908. K 433.408'97 in l. 1909. že K 509.299'30 dohodkov. Torej tekom treh let potrojeni dohodki.

Društvene vesti.

d Iz Braslovč. Naš Sokol je na svojem rednem občnem zboru, ki se je vršil v nedeljo dne 16. t. m. volil sledeči odbor: Anton Plaskan, predsednik, Cizel Josip, podpredsednik, Kramer Janko, tajnik, Vrankovič Franc, blagajnik, Štrozer Konrad, načelnik, Ludvik Ferd., orodjar, Farčnik A. in Deleja A., odbornika, Repič J. in Cizel J., pregled. računov.

z Vabiło na plesni venček, katerega priredi Ormoška čitalnica v torek, dne 1. svečana t. l. v lastnih prostorih. Vstopnina: obitelji do 3 oseb 2 K, posamezni 1 K. Začetek ob 8. uri zvečer.

v Iz Ptuja. Narodna Čitalnica in ptujski Sokol priredita v soboto, dne 5. svečana t. l. v Narodnem domu v Ptuj plesni venček. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K, za obitelj 2 K.

Štajerske novice.

v Iz Studencev pri Mariboru. Dober nasvet gluhim ušesom. Poslanec Malik je prinesel vest, da bi dovolil nemški Schulverein 25.000 kron za razširjenje naše šole. S tem darom je občina rešena najhujših skrbi, občinskih doklad ne bo treba zvišati in slovenska agitacija se prelomi na mah. — Tako je! Prav je povedal Malik in vsakega dobrega Studenčana je razveselila vest Dunaja, da je Schulverein dotično podporo že dovolil. Občina lahko veliko darilo prizu mirno sprejme iz zida z njim **novi slovensko šolo**. Schulverein naj daruje, kar je obljubil v svoji očetovski skrbi za znižanje občinskih doklad v Studencih. Slovenci nimamo prav ničesar proti temu.

a Iz Studencev pri Mariboru. Prvi Efijalt slovenske šolske zahteve je delavec Babič v Studencih. Mož komaj za silo tolče nemški, a izjavil je javno na zborovanju „daß ich bin deutscher Mann und bleiben will deutscher Mann“. Sramota takemu človeku, ki je tudi podpisal svoj čas našo prošnjo in je bil z njo zadovoljen, zdaj pa se je udal pritisku nemčurških kričalcev in je hotel zatajiti svoj podpis. Izjavil je, da pojde v soboto pred komisijo, kjer bo povedal: „Ich bin auf die deutsche Seiten“. Drugi izdajalec je A. Kalloch, ki se je istotako izneveril Slovincem.

a Iz Studencev pri Mariboru. Stari kmet Beloglavec, ki se piše „Welloglawetz“ je povedal s težavo na zborovanju dva nemška stavka, katera ga je naučil mladi Juritsch. Za stavbo nemške šole smo hodili kmetje prostovoljno na roboto. Za nameravano slovensko šolo ne bomo ganili niti prsta. — (To je tisti Beloglavec, ki mu je nedavno zabrusil načelnik krajnega šol. sveta v obraz, da je goljufal pri volitvah in ki je nato hotel tožiti, pa je zopet odstopil. Prave govornike so imeli torej na tem nemškem protestnem zborovanju).

v Brežiški turnar — obsojen radi streljanja na Slovence. Našim čitateljem bodo še v spominu grozodejstva, ki so jih započeli brežiški nemški turnarji dne 12. septembra 1909 ob priliki njihovega izleta v Hrastnik. Ozmerjali in napadli so vsakogar, v katerem so slutili Slovence. Na postaji v Vidmu pa so v svojem nemškem viteštvu streljati iz vlaka, pri čemur je bila hčerka nekega železniškega čuvaja smrtno nevarno ranjena. Po svoji stari navadi so seveda vso krivdo hoteli naprtiti Slovincem, trdili so, da so bili od Slovencev napadeni in so v tem smislu seveda tudi informirali svojega poslanca Markhlina, ki je vso krivdo v svoji interpelaciji zavračal na Slovence. Toda sodniška preiskava je dosegla, da so turnarji brez vzroka in le iz divjega sovraštva streljali na mirne Slovence in pri obravnavi dne 18. tm. bil je Rudolf Bieber kaznovan radi streljanja na 70 K globe, oziroma na eden teden zapora. — Ta slučaj zopet kaže, s kakšnimi nasprotniki imamo opraviti, kateri se ne ustrašijo najgršega natolcevanja in hudodelstva v svoji slepi strasti proti vsemu, kar je slovenskega. — Svetovnoznani brežiški policiji so se pridružili v enakem junaštvu še brežiški turnarji.

Zaplenjeno!

a Enoten jugoslovanski klub. K temu vprašanju se je včeraj oglašil tudi „Slovenski Narod“ in se popolnoma pridružil mnenju, katerega smo nedavno temu izrekli v „Nar. Dnevniku“. List konstatira med drugim, da mu je znano iz dobro poučenega vira, da se Zveza južnih Slovanov doslej s tem vprašanjem niti bavila ni in da ni nikogar pooblastila v njenem imenu sprožiti ali voditi to akcijo. Opraviti imamo torej z osebnim nasvetom dr. Rybafa, kateri je nad vse po godu slov. klerikalcem. List našteva nadalje, kako so klerikalci l. 1907 onemogočili skupen klub, kako so pod Beckom onemogočili jugoslov. ministra, nadalje kako so bagatelizirali Zvezo južnih Slovanov v Narodni zvezi in postopali povsod na svojo roko. Izrabljali so Narodno zvezo za se in bi sedaj, ko so politično zavozili in ko so uvideli, da sami zase premalo tehtajo, radi isto storili s skupnim klubom. „Predpogoj skupnemu delovanju je edinstvo v ciljih, medsebojna lojalnost in odkritost ter brezpogojna poštenost“ pravi „Slov. Narod“. Tako je. Sedaj se lahko prepriča tudi „Edinost“, da vlada med slov. naprednjaki glede predpogojev in potrebe enotnega jugoslov. kluba jedno mnenje.

a Iz Ptuja. Germanizacija spodnještajerskih sodišč. C. kr. okrožno sodišče v Moriboru izdaja, dasiravno so stranke slovenske narodnosti in iste nemškega jezika niti nerazumejo, dasiravno so se vse razprave vršile v slovenskem jeziku, je bil zastopnik Slovenec in tudi razsodba prvega sodnika slovenska — nemške vzklicne razsodbe. — C. kr. dež. sod. nadsvetnik Morocutti, nekdanji slavnostni govornik ljubljanskega sokola — ali hočete stem dajati spodnjim instancam lep vzgled? — C. kr. okrajna sodnija v Ptuj izdaja v popolnoma slovenskih zadevah na nemškega jezika popolnoma nevede stranke nemške sklepe, medtem ko istodobno izda isti sklep slovenskemu odvetniku v slovenskem jeziku. — Ali se to ne pravi ljudij za norca imeti? (Dotični spisi: c. kr. okr. sod. Ptuj U VI 553/9 Bl 391/9[5 U]). Slovenskim poslancem so opr. št. dotičnih spisov v uredništvu na razpolago.

a Lep začetek! Danes je zagovarjal g. dr. Ivan Benkovič v Celju pred okrajno sodnijo obtoženega patra Ljudevita Rantaša. Ker je sodniško obravnavo imenoval nedostojno, je dobil g. dr. Benkovič kazni 10 K. Da se ne bo mislilo, da je narodni mučenik, pripomnimo, da je to žalitev sodnije zakrivil pri slovenski razpravi po nepotrebnem v nemškem jeziku.

a Drzno Ambrožičevo zavijanje. Mi smo nedavno tega svarili nemške trgovce in obrtnike, naj se ne nasedejo na limanice Ambrožičeve in se naj ne udeležujejo hujškarij ali demonstracij proti Slovincem ob priliki vsesokolske slavnosti. Sedaj je pa Ambrožič to svaritev v „vahtarci“ tako zavil kakor da smo mi oznanjevali bojkot zaradi slavnosti same — seveda za to, da bi na eni strani nahujskal nemške trgovce in obrtnike, na drugi pa oblasti. Proti takemu drznemu zavijanju najodločnejše protestiramo.

v Zahvala. Odbor „Bralnega društva v Gaberjih“ se pristrčno zahvaljuje g. Martinčiču za precejšnjo množico darovanih knjig. Društvena knjižnica je odprta vsako nedeljo točno od 9. do 12. ure dopoldne.

a Slov. kmetijska šola v Št. Jurju ob J. ž. ne da seveda miru celjski „vahtarci“. Da bi odgovarjali na surove in neumne napade na ta zavod, nam seveda ne pride na um. Kako stvarna je polemika tega renegatskega reptila, kaže že trditve, da se bodo vzgajali v šoli — hlapci!

a Dijaški kuhinji v Celju so darovali od 8.—19. jan. t. l.: G. Mihael Randl, c. in kr. major v Belovaru, 6 K; dr. Karba, okr. zdravnik, Vransko, 2 K; klub napredn. slov. akademikov v Celju, 100 K; Nežika Novak, St. Mihael nad Pliberkom, 2 K; Hranilnica in posojilnica Dol, 20 K; Fr. Roblek, državni poslanec, Žalec, 10 K; Pevsko in tamburaško društvo „Zvon“, Trbovlje, 6 K; Fr. Elsbacher, trgovec, Laško, 5 K; Marija Kos, Bizeljsko, 8'82 K; dr. Fr. Rosina, odvetnik, Maribor, 3 K; Neimenovani po g. Iv. Prekoršku, 12 K; dr. Matko Heric, prof. v Št. Paulu, 1'30 K; Oton Ploj, c. kr. notar, Črnomelj, 4 K; dr. Schmirman, zdravnik v Rajhenburgu, 10 K. — Vsem darovateljem iskrena zahvala.

a Naš podlistek. Gorkega „Orlova“ končamo prihodnje dni. Opozarjamo svoje bralce, da izda Narodna založba v Celju cel zvezek povesti Gorkega, ki so izšle v naših listih. Z današnjim

dnevom pričenjamo z „Vojaškim letom Pavla Poljanca“, v katerem bode poleg zabavnih vojaških dogodkov tudi marsikaj poučnega in zanimivega o naših bratih Poljaki. Priporočajte in širite „Narodni Dnevnik“.

a Čitalnica v Šmarju p. J. priredi letos svojo predpustno veselico v soboto, 5. svečana v hotelu Habjan. Njen moški veselilni odsek je pripravil za ta večer „Moč uniforme“, ali prekosila ga je moč žensk. Zakaj ta lepa trodejanka se je morala umakniti v postni čas, a navedeno soboto se bo vse klanjalo Kurentu na kosturnem venčku. Ta se je lanski predpust tako skazal in obnesel, da je tudi letos zasigurana kaj prijetna zabava.

a V šmarski šolski kuhinji dobi to zimo vsak šolski dan nad 200 učencev (učenk) dobro in nasitljivo toplo kosilo. Za stroške lanskega kuhanja ni izdal kr. šol. svet niti beliča.

a Iz Ptuja. Pred kratkim smo poročali o dveh uzmovcih iz vrst nemške obrtne mladine, ki sta kradla kot srake. V petek pa je bila v trgovski nadaljevalni šoli ukradena slov. učencu polhovka. Pred temi navdušenci torej ničesar ni več varnega.

a Iz Ptuja. Ptujski pometachi morajo svoje novoletno darilce drago plačati. Ornik, ptujski „Ober pometach“, je naročil svojim podrejenecem „nek šunt“ pa ne polhovke. Kako se vam pometachi kislo drže, ko morajo za vsako lažipolhovko pet kronc plačati! Ornik njim pridno vsaki teden 1 kronco od težko prislužene mezde odtegne. „Kšeft“ je kšeft, zabava pa zabava, če jo mora ubog trpin z gladom poplačati!

a Iz Ptuja. Nemčurški trgovec Slavitsch (njegovi sorodniki na Kamenščaku pri Ljutomeru se pišejo Slaviči) je znesel svojo jezo nad neko gospodičino s polhovko na prav nekavalirski način.

Zaplenjeno!

a Iz Ruš, 18. jan. (Zahvala.) Vodstvu petrazredne ljudske šole v Rušah se je izročil ves čisti dobiček veselice, ki se je priredila na Štefanovo v prid revni šolski mladini. Šolsko vodstvo izpolnjuje s tem prijetno dolžnost, da izreka tem potom najtoplejše zahvalo vsem tistim, ki so si pridobili zlasti za prireditve gledaliških predstav kakoršnihkoli zaslug, kakor tudi vsem tistim, ki so s preplačili omogočili znatni prebitek, ki se je porabil za nabavo zimskega obutja revnim otrokom tukajšnje šole.

a Drobne novice. Umrl je včeraj v marib. bolnišnici dolgoletni hišnik marib. „Narodnega doma“, Gselman. — Obesila se je v Zg. Bukovju bl. Slov. Bistrice slaboumna Mar. Rebernak. Bila je eno leto omožena. — Rudarski list s sedežem v Trbovljah mislijo izdajati socialisti.

Druge slovenske dežele.

v Tetka „Edinost“ še vedno reglja naprej in s tem sama zapravlja možnost, da bi ji resno odgovorili na njeno klepetanje. Bo treba zopet vzeti kak citat iz „Slovenca“? Pa „Edinost“ ničesar ne razume, če se jo tudi s kolom udari. Saj nam je na to vsa srečna pripovedovala, da jo je „Slovenec“ enkrat pohvalil. To je sicer hvalevredna skromnost, ki je morda vseč tržaškimi rodoljubom, pri nas pa nimamo za njo veliko umevanja. Sedaj pa reglja „Edinost“ nad nami za to, ker smo si dr. Rybafve besede tako razlagali, da se vrše na Dunaju že nekaka pogajanja za združitev obeh jugosl. klubov, dočim hoče imeti „Edinost“ naj bi lepo rekli z g. dr. Rybafem, da se samo „dela“ za združitev. Škoda, da se ni povedalo tudi, kdo „dela“ in kako se godi to skrivnostno „delo“? Saj bo vendar treba kakih direktnih dogovorov ali ne? Ali pa se samo „dela“ od gotovih politikov na to, da bi se omehčalo člane Zveze južnih Slovanov, da bi prestopili v klerikalni klub? Na svetu je vse mogoče. Konečno še svetujemo „Edinosti“, naj nekoliko podaljša svoje polemike; morda bi bili tudi članki od I—XXX prav umestni za razjasnenje važnega vprašanja,

ali se na Dunaju „dela“ ali pogaja za skupen jugoslov. klub.

v Prvo primorsko tovarno za sodovico so ustanovili včeraj v Trstu.

v V. Opatiji prodaja južna železnica svoj hotel „Stephania“ in k temu pripadajoči park. Pogaja se z neko madžarsko družbo. Slovanski krogi naj bi bili pozorni.

v „Südmark-mitteilungen“ o celovških Slovenceh. V zadnji številki imenovanega umazanega nemškega lističa čitamo, da je med 24 tisoč celovških prebivalcev le 450 Slovencev, in še od teh jih 300 sedi v zaporih! — In ta listič je glasilo društva, ki nas hoče učiti nemške olike!

v O boju za slovansko liturgijo v Istri se nam poroča: Nek istrski hrvaški poslanec se je izrazil, da je ljudstvo doslej zidalo župnišča, cerkve in kupovalo zvone, konečno pa dalo vse to cerkvi v last, ki je sedaj samolastno ukinila slovansko liturgijo in hoče prepovedati in ustaviti v poslopjih, ki so prav za prav narodova last, bogoslužje. Sedaj je pa vse ljudstvo enega mnenja, da morajo priti cerkve in župnišča v last občin. Ker v mnogih krajih ne dobe duhovniki za latinske maše niti ministrantov, jih je škof pooblastil, da lahko čitajo mašo brez njih. Poslanec tudi pravi, da bodo ljudje štrajkali tudi pri plačevanju maš. Interesantna je slednjič okoliščina, da agitirajo sedaj italj. liberalci in socijalisti, ki so bili doslej zelo boga-boječi, za obisk latinskih maš.

v Na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se bode vršil od 15. aprila do 15. julija t. l. I. del strokovnega tečaja za izobrazbo učiteljev risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah. Drugi, tudi trimesečni delni tečaj se bode nadaljeval v istih mesecih l. 1912. Primerno opremljene prošnje za vstop je vložiti potom šolskega vodstva najkasneje do 15. februarja t. l. neposredno pri podpisnem ravnateljstvu. Šolska vodstva naj na prošnjah pripomnijo, koliko v strokovnih kurzih izobraženih učiteljev že deluje na dotični nadaljevalni šoli. Sprejem oziroma odklonitev se udeležnikom pravočasno naznači potom okrajnega šolskega sveta, ki bode tudi vse primerno ukrenil, da dobi sprejeti učitelj dopust. — Vsak izven Ljubljane zaposleni udeležnik dobi od ckr. ministerstva za javna dela podporo v znesku 180 K. Tečaj v prvi vrsti namenjen učiteljem, ki že delujejo na obrtnih nadaljevalnih šolah; potem pridejo upoštevni učitelji, o katerih je upati, da bodo nameščeni na že obstoječih ali pa snujočih se obrtnih nadaljevalnih šolah.

a Planinski ples, ki se vrši dne 1. febr. t. l. na večer pred Svečnico v „Narodnem domu“, bo tudi letos prava ljudska veselica, ki bo nudila vsakomur neprisiljeno zabavo. Odbor preskrbi kar najboljša okrepčila, pristna domača vina in izvirne mrzle jestvine. Dvorana in paviljoni bodo primerno okrašeni, najlepši cvet bode pa seveda množični krog dam pri paviljonih. Zbirajo se šaljive skupine, domači godci, nastop planincev se izvrši kot gorenjska svatba. — Želeti je torej, da pride kar največ obiskovalcev v narodnih in planinskih nošah ter se pridruži veselim svatovalcem. — Ker je določen čisti dohodek planinskega plesa za tako nujne naprave našega „Planinskega društva“, pričakujemo, da se planinskega plesa udeleži vsak prijatelj planinstva in domače neprisiljene zabave.

z Umrl je v Ljubljani in sicer v blaznici na Studencu upokojeni uradnik kranjske šparkske Alojz Dzinski, svoj čas eden največjih voditeljev ljubljanskega nemštva.

z Izvirne slovenske igre. V tržaškem slovenskem gledališču so pred par dovi predstavljali 3 izvirne slovenske igre „Po 15 letih“, „V temi“ in „Samaritanec“. Igre je spisal dr. Josip Mandić.

z Nov dokaz „narodnosti“ klerikalcev. Klerikalci pri kranjskem deželnem odboru so oddali napravo vodnega katastra brez razpisa nemški firmi, dasi imamo dovolj slovenskih inženirjev. Na nekem shodišču „kat.“ delavstva pa je dr. Lampe govoril, da se „pri oddaji del v prvi vrsti oziramo na domačine“.

u Zavod sv. Nikolaja v Trstu so hoteli dobiti klerikalci v roke, a se jim ni posrečilo. Zato zdaj na naravnost satanski način hujskaio zoper ta za slovenske služkinje v Trstu zaslužni zavod. Neka članica Marijine družbe, ki je obenem v odboru zavoda, je dobila od kaplana Guština pismo, da ne sme biti dalje v odboru zavoda, ki proslavlja Ferrerja.

u Ljudski shod zaradi ljubljanske volilne reforme, ki je bil zadnje nedelje od vlade prepovedan, sklicujejo socijalni demokratje zopet za nedeljo 23. tm.

u Predprobacijo je podelilo naučno ministerstvo učni knjigi dr. Jos. Pipenbacherja: Latinska slovnica.

u Zveza narodnih društev na Goriškem šteje zdaj 120 članic. V kratkem se ustanovi več novih društev.

u Proti občinski volilni reformi na Koroškem, kakor jo je sklenil tozadevni odsek dež. zbora, se je začelo — kakor poročajo nemški listi — po celem Koroškem med prebivalstvom veliko protestno gibanje.

u Zaprl so v Trstu trgovskega agenta Jos. Kertscherja, ki je bil na samu sokrivde pri goljufiji na škodo filijalke kreditnega zavoda v Trstu, ki jo je izvršil uradnik Lupetina. Oba sta že priznala.

u V 13-tič županom izvoljen je bil 15 tm. g. Franc Gruntar v Šmarjah na Vipavskem.

u Pri obč. volitvah v Komnu so v II. in III. razredu zmagali klerikalci.

u Novi ruski konzul v Trstu, državni svetnik Nikolaj Smirnov, je potrjen.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Poraz Mladočehov.

z Praga, 20. jan. Različni praški listi govore o porazu Mladočehov pri nadomestnih državnoborskih volitvah in pravijo, da je doživela poraz pravzaprav Kramáfeva politika. — „Nar. listy“ izjavljajo, da bode ta poraz za Mladočehe samo impulz k nadaljnjemu intenzivnemu delu proti demagogiji.

Masaryk o poležaju.

z Brno, 20. jan. Drž. posl. Masaryk potuje po svojem volilnem okraju in govori na različnih shodih svojih volilcev. Na enem teh shodov je izjavil, da je načelni nasprotnik vsake obstrukcije, ker ta samo slabi parlament na hasek absolutizmu. V interesu parlamenta in narodov je, da se izognemo vsakemu § 14 režimu in ex lex stanju. Iz tega vzroka je tudi glasoval za Kramáfev predlog glede spremembe državnoborskega poslovnika, posebno, ker je omejen le na kratko dobo in pomeni le poskus. Kar se tiče jezikovnega vprašanja, mora biti to prav kmalu rešeno; vendar pa se pri volitvi ne smemo ozirati samo na juridično stran, temveč tudi na gospodarske razmere prebivalstva. Do vlade Bienertrove nima posebnega zaupanja, ker se vedno trudi vzdržati parlament nedelazmožen, a to v prid absolutizmu. Za rešitev jezikovnega vprašanja je ta vlada popolnoma nezmožna. Shod je izrekel govorniku zahvalo in zaupanje.

Angleške volitve.

z London, 20. jan. Doslej je izvoljenih 129 unijonistov, 118 liberalcev, 23 socijalistov in 44 nacijsionalistov.

Palača Čiragan — uničena.

v Carigrad, 20. jan. Uničenje čiraganske palače pomenja že z gmotnih ozirov velikansko škodo za turško državo; škoda se ceni na 10 milijonov turških funtov. Požar pa se tudi smatra za pomemben politični dogodek. Ko se je koncem lanskega leta sklenilo, da se namestita v palači parlament in senat, so se oglašali v pravovernem turškem prebivalstvu glasovi, ki so pravili, da pomenja nameščenje parlamenta v čiraganski palači onečaščenje prostorov, kjer je živel in umrl jeden kalif. Tje bi namreč ne smeli zahajati niti kristjani niti judi kakor se to sedaj godi.

v Carigrad, 20. jan. Vse časopisje toži vsled požarja v Čiraganu in označuje uničenje palače za težko narodno zgubo. Jeni Gazette zahteva, naj se oni, ki niso prav nič skrbeli za varstvo pred požarjem, kaznujejo.

v Carigrad, 20. jan. K požarju še nekoliko podrobnosti: Goreti je pričelo ravno med sejo parlamenta, a to skoraj po celi palači naenkrat. Za nekaj trenutkov je bilo celo mogočno poslopje, zgrajeno iz marmorja in lesa, v plamenu. Rešili so važne akte, v ostalempa je palača popolnoma zgorela. Streha se je zrušila, stojijo le črni zidi in pa v mavrskem slogu zgrajeno pročelje. Da bi kdo zažgal, je ravno vsled tega težko verjetno, ker je gorelo po celem poslopiju naenkrat; v centralno kurilno napravo se je morala vrniti kaka napaka. Ponesrečil se ni nikdo razun nekega italj. delavca, ki si je strl nogo.

Nova ogrska vlada.

v Budimpešta, 20. jan. Vlada namerava v pondeljki seji državnega zbora vložiti sledeče predloge: 1. Državni proračun. 2. Proračunski provizorij za 2 meseca. 3. Trgovinsko pogodbo z Rumunskim. 4. Podaljšanje konzularnega sodstva 5.

Poročila o izdaji 4% drž. blag. zakladnic za 50 milj. krou.

Ponesrečen parnik.

Rim, 20. jan. Na obrežju bl. Praticce je običal parnik in se ves zrušil. 24 mrličev je že vrglo morje na suho. Na ostanku ladije je še nekaj potnikov, a teh zaradi silnega viharja ne bode mogoče rešiti.

Proces Borovske.

Krakov, 20. jan. Danes je izpovedoval mož Borovske, dr. Borovski. Govoril je mirno in brez vsake strasti. Ko sta se oktobra sprla, ji je stavil sledeče tri pogoje za spravo: 1) Da skonča zadevo s Haeckerjem, 2) da dovrši svoje študije in 3) da on sam obračuni z Levickim.

iz sodne dvorane.

u Smolo je imel. 6. dec. 1909 se je splazil 55 letni delavec Fr. Pirš v spalnico zakonskih Zagradišnik, gostilničarjev pri Sv. Miklavžu bl. Gornjega grada. Ravno je odprl predal omare, v kateri je bilo za 76 kron denurja in več ur z verižicami v vrednosti 235 kron, ko se je gostilničarka vzbudila, opazila tatu, ga zgrabila in tako dolgo držala, da je prišla pomoč. Pri tem jo je Pirš osuval. Celjsko porčno sodišče je obsodilo Pirša, ki je bil že večkrat zaradi tatvine kaznovan, k 2 letni ječi. — Isto sodišče se je bavilo še z jedno tatvino. 1. okt. 1909. je odrt 19 letni rudar iz Škal, R. Polšak v hišo Neže Brecl v Pernem, ko ni bila doma, odprl s sekiro kovčeg in odnesel 19 kron ter jedno uro, vredno 14 kron. Brecl je pa poprej prišla z njive, ko jo je mogel Polšak odkuriti. Skušala je tatu zadržati, a ga ni mogla; Polšak je pri tem še s kljuko udaril po glavi. Dobil je 15 mesecev težke ječe.

Tržne cene.

19. januarja.

Dunaj. Borza za poljedelske produkte. Pod utisom nižjih cen v inozemstvu je bilo razpoloženje današnje borze slabo in je došlo le do malih kupcij. Koruza je bila za 5 vin. cenejša, ječmen medel, oves trden.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 152 do 153 v. mlade težke 158 do 160 vin., mlade, srednje 158 do 160 v. mlade, lahke 156—158 vin. Zaloga 22.925 komadov. Prignano 127 komadov, odgnano 178. Ostalo torej 22.874 komadov. Tendence mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'10 pšenica za maj K 13'86, pšenica za oktober K 11'91, rž za april 9'87, rž za oktober K 8'94, oves za april 7'65, oves za oktober K —, koruza za maj 6'69, ogrščica za avgust 13'65 Pšenice se zmerno ponuja in kupuje. Tendence medla, promet majhen. Pšenica v efektivu za 5 vin. cenejša, ostalo mirno. Termini so padli vsled poročil o ugodni žetvi v Argentini. Vreme se jasni.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 36 1/4 do K 37, za jan.-marec K 36 3/4 do K 37 1/4. Tendence: medla.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 29'30, nova kampanja kron 25'35. — Tendence medla. Vreme: megleno.

Budimpešta: mast svinjska K 175 — namizna slanina 150'—.

Radi boleznj se prodaja velika zelo dobro vpeljana

ključavničarska obrt

z motornim obratom, 7 let še davka prosta hiša z veliko delavnico in skladiščem, zraven je pripraven prostor za tovarno. V hiši se nahaja trgovina z železom in orožjem, več strojev, samostojna električna luč, in to na jako lepem zdraviliškem in prometnem kraju na Kranjskem. Natančnejša pojasnila v Gradcu, Seitnergasse 16, 1 nadstropje, soba 7. 54 1-4

Proda se popolnoma nov še nerabljen

pult za trgovino

Kje, pove upravništvo „Nar. Dnevnika“.

56 1-2

Posojilnica v Brežicah sprejme

tajnika.

Letna plača 2000 kron ter prosijo stanovanje za samca (opremljena soba). Nastop 1. sušca 1. l. Prošnje je vložiti do 26. 1. m.

Oziral se bo le na v posojilniškem poslovanju izvežbane prosilce.

Ravnateljstvo.

57 1-2